

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR NOMIDAGI
ANDIJON DAVLAT UNIVERSITETI

IJTIMOIIY IQTISODIYOT FAKULTETI

SIRTQI TA‘LIM SHAKLI

PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA TA‘LIM YO‘NALISHI
BITIRUVCHI TALABALARI UCHUN

MAJBURIY FANLARDAN
YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYA

D A S T U R I

Andijon davlat universiteti Kengashining 2025-yil 29-yanvardagi 7-sonli yig'ilish qaroriga muvofiq tasdiqlangan

Yakuniy davlat attestatsiya dasturi Andijon davlat universitetida ishlab chiqilgan.

Tuzuvchilar:

Kafedra mudiri:

D.NURMANOVA

Kafedra mudiri:

G.TOJIBOYEVA.

Fakultet dekani:

S.Ismoilov.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i
o'rinbosari:

J.Usmonov

Axborot texnologiyalari bo'yicha
prorektor:

M.Maxkamov

KIRISH

Mazkur dastur Pedagogika va psixologiya ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining taxsil olish mobaynida majburiy fanlarini o'qib o'zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o'tkaziladigan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlari bo'yicha ishlab chiqilgan.

2024-2025 o'quv yili bakalavriat ta'lim yo'nalishlari bitiruvchi talabalaridan yakuniy davlat attestatsiyasi test sinovlari universitet Kengashining 2024-yil 29-iyundagi 13-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan ishchi o'quv rejadagi majburiy fanlaridan o'tkaziladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlarida o'tkaziladigan fanlar tarkibi:

1. Pedagogika nazariyasi va tarixi;
2. Pedagogik mahorat;
3. Psixologiya nazariyasi va tarixi;
4. Psixologik xizmat

1-FAN. PEDAGOGIKA NAZARIYASI VA TARIXI

Pedagogika nazariyasi fanining predmeti.

Pedagogika ijtimoiy fan sifatida. Pedagogikaning asosiy kategoriya va tushunchalari. Pedagogik fanlarning tuzilishi. Pedagogik fanlar tizimi. Ilmiy-pedagogik tadqiqot metodlariga tavsif.

Pedagogik kasbining jamiyatdagi o'rni.

Demokratik jamiyatda pedagogik kasbi. O'qituvchi shaxsiga qo'yilgan talablar.

Shaxs kamoloti ijtimoiy-biologik hodisa, pedagogik jarayon obyekti va subyekti sifatida.

Shaxs haqida tushuncha. Shaxs rivojlanishi. Shaxs rivojlanishining omillari. Bola shaxsi tarbiya obyekti va subyekti sifatida. Shaxs faolligi.

Yaxlit pedagogik jarayon.

Pedagogik tizimlar va ularning shakllari haqida tushuncha. Ta'lim tizimlariga umumiy tavsif. Yaxlit pedagogik jarayonning mohiyati. Pedagogik jarayon yaxlit hodisa sifatida. Pedagogik jarayonni yaratish mantig'i va sharoitlari.

Didaktika ta'lim nazariyasi sifatida.

Ta'lim nazariyasi (didaktika) pedagogikaning tarkibiy qismi sifatida. Didaktikaning maqsad va vazifalari.

Ta'lim jarayoni yagona tizim sifatida. Ta'lim qonuniyatlari va tamoyillari.

Ta'lim jarayoni mohiyati. O'rganish bilish faolligi shakli sifatida. O'qitish va o'rganish jarayonlari tavsifi, o'quv jarayonida ularning o'zaro bog'liqligi. Sharq va G'arb

mutafakkirlarining gnoseologik g'oyalari ta'lim jarayoni asosi sifatida. O'quvchilarning bilish faoliyati va uning tuzilishi. Ta'lim tamoyillari va qonuniyatlari.

O'rta maxsus va kasb-hunar ta'limi mazmuni.

Ilmiy-texnik jarayon va ta'lim mazmuni. Ta'lim mazmunini tashkil etish kontsepsiyasi. Akademik litsey va kasb-hunar kollejining o'quv rejasi. O'quv dasturlari, darslik va o'quv qo'llanmalari tavsifi. Akademik litsey va kasb-hunar kollejining davlat ta'lim standartlari.

Ta'lim metodlari va vositalari.

Ta'lim metodlari va usullari tushunchalari. Zamonaviy didaktikada ta'lim metodlari tasnifiga turlicha yondashuvlar. Sharq mutafakkirlari ta'lim metodlari haqida. Ta'lim metodlari samaradorligini oshirish yo'llari.

Ta'limni tashkil qilish shakllari va turlari. Dars - maktabda ta'limni tashkil qilishning asosiy shakli. O'rta maxsus va kasb-hunar ta'limida ta'limni tashkil etish shakllari.

Ta'lim turlari. Ta'limni tashkil qilish shakllari haqida tushuncha. Ta'limni tashkil qilishning an'anaviy sinf-dars shakli. Dars turlari va tuzilishi. Ta'limni tashkil qilishning noan'anaviy shakllari: o'quv dialogi, munozara, didaktik o'yinlar, trening va boshq. Akademik litsey, kasb-hunar kollejarida ma'ruza va seminar. O'quv ishlarini tashkil qilishning darsdan va ta'lim muassasasidan tashqari shakllari.

O'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini tashxis etish.

Ta'lim olganlikni tashxis etishning mohiyati. O'quv jarayonida nazorat va hisobga olish funktsiyalari. Ta'lim olganlikni natijalarini tekshirish va baholash tamoyillari. O'quv faoliyati natijalarini hisobga olish turlari, shakllari va metodlari. Bilim, ko'nikma va malakalarni baholash mezonlari.

Tarbiya jarayonining mohiyati va mazmuni. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari.

Tarbiya jarayonining mohiyati va ahamiyati. Tarbiya jarayonining tizimi va tuzilishi hamda uning qonuniyatlari. Tarbiya jarayoni mazmuni. Tarbiya tamoyillari.

Jamoa tarbiya ob'yekti va sub'yekti sifatida.

Jamoa tushunchasi. Bolalar jamoasining shakllantirishning mohiyati va tashkiliy asoslari. Bolalar jamoasining rivojlanish darajasi va bosqichlari. Bolalar jamoasi rivojining asosiy shart-sharoitlari.

Tarbiyaning umumiy metodlari.

Tarbiya metodlari mohiyati va uning tasnifi. Ijtimoiy ongni shakllantirish metodlari. Faoliyatni tashkil etish va ijtimoiy xulq-atvor me'yorlarini shakllantirish. Pedagogik rag'batlantirish metodlari va xulq-atvorni tuzatish. Tarbiyada nazorat, o'z-o'zini baholash va o'z-o'zini nazorat qilish metodlari.

Ilmiy dunyoqarashni shakllantirish. O'quvchilarning aqliy tarbiyasi.

Mustaqil fikrlash, ilmiy dunyoqarash va milliy g'oyani shakllantirish o'quv-tarbiya jarayonining tarkibiy qismlari. Aqliy tarbiya. Aqliy tarbiyaning maqsadi va mazmuni. Bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish – aqliy tarbiyaning asosi.

Fuqarolik tarbiyasi. Huquqiy tarbiya.

Fuqarolik tarbiyasining maqsad va vazifalari. Fuqarolik tarbiyasi funksiyalari. O'quvchilarga fuqarolik tarbiyasini berish jarayonida Davlat ramzlari (Madhiya, Gerb, Bayroq)dan foydalanish. Vatanparvarlik va baynalminallik tarbiyasi. Vatanparvarlik va baynalminallik – fuqarolik tarbiyasi asosi. Huquqiy tarbiya. Yosh avlodning huquqiy madaniyati va ongini shakllantirish – fuqarolik tarbiyasining tarkibiy qismi.

Fuqarolik tarbiyasi. Huquqiy tarbiya.

Mehnat tarbiyasi maqsad va vazifalari. Sharq mutafakkirlari mehnat tarbiyasi haqida. Mehnat tarbiyasining mazmuni va metodlari. Iqtisodiy tarbiya mehnat tarbiyasining tarkibiy qismi sifatida.

Axloqiy tarbiya. Estetik tarbiya.

Axloq ijtimoiy ong, ta'sir etish, va tarbiya shakli sifatida. Sharq mutafakkirlarining axloqiy qarashlari. Axloqiy tarbiyaning mohiyati va mazmuni. Oilaviy hayotga axloqiy tayyorgarlik. Estetik tarbiyaning maqsad va vazifalari. Estetik tarbiyaning mazmuni, shakl va metodlari.

Ekologik tarbiya. Jismoniy tarbiya.

Ekologik tarbiyaning mohiyati va mazmuni. Ekologik tarbiyaning shakl va metodlari. O'quvchilarda ekologik tarbiyani shakllantirish. Jismoniy tarbiyaning maqsad va vazifalari. Jismoniy tarbiyaning mazmuni, shakl va metodlari.

O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimi. Ta'lim sohasida davlat siyosatining asosiy tamoyillari.

O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. Uzluksiz ta'lim tizimi, uning tarkibiy qismlari va darajasi. Ta'lim sohasida davlat siyosatining asosiy printsiplari.

Pedagogik menejment nazariyasi va amaliyoti.

Ta'lim muassasasi menejmenti haqida tushuncha. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari haqidagi nizom. Ta'lim muassasasi Ustavi – rahbarlik va boshqaruv tizimini aniqlovchi hujjat.

Boshqaruvning nazariy asoslari.

Boshqaruv tushunchasi. Boshqaruv metodlari. Boshqaruvga doir qarorlar qabul qilish. Pedagogik tizim tavsifi.

Ta'lim muassasasining ichki boshqaruvi.

Ta'lim muassasasi faoliyatini rejalashtirish. Ta'lim muassasasida ichki nazoratni tashkil etish. Ta'lim sohasida attestatsiya.

Ta'lim muassasasida metodik ishlarni tashkil etish.

Ta'lim jarayonini metodik boshqarish nazariyasi va amaliyoti. Ta'lim muassasasida ilg'or pedagogik tajribani o'rganish va undan foydalanish.

Pedagogika tarixi fani haqida. Fanning maqsadi va vazifalari. Eng qadimgi yozma manbalarda ta'lim-tarbiya masalalari.

Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.

VII asrdan XIV asrning birinchi yarmigacha O'rta Osiyoda tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar.

Islom dinining tarqalishi va uning ta'lim-tarbiyaga ta'siri. Musulmon maktablari ba unda ta'lim-tarbiya mazmuni.

Sharq Uyg'onish davrida pedagogik fikrlarning rivojlanishi.

Sharq uyg'onish davri va unda ta'lim-tarbiya masalalari haqida tushuncha hosil qilish.

XIV asrning ikkinchi yarmi va XVI asrda Movaraunnahrda tarbiya va maktab.

Ijtimoiy hayotning ta'lim-tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar rivojiga ta'siri. So'fiylik ta'limotining ma'naviy hayotga ta'siri. Movaraunnahrda Amir Temur tomonidan markazlashgan davlat barpo etilishi va uning fan, madaniyat va ma'rifat rivojiga qo'shgan xissasi. Mirzo Ulug'bekning pedagogik g'oyalari va ma'rifatparvarlik xizmatlari. Ulug'bek davrida maktab islohoti. Zahiriddin Muhammad Boburning pedagogik fikrlari.

XIV asrning ikkinchi yarmi va XVI asrda Movaraunnahrda pedagogik fikrlar rivoji.

Alisher Navoiyning asarlarida tarbiya va insonparvarlik masalalari. Navoiyning maktab va madrasalar rivojiga qo'shgan xissasi. Navoiyning o'qituvchi (mudarris) to'g'risidagi fikrlari. Abdurahmon Jomiyning pedagogik qarashlari. Jaloliddin Davoniyning axloqiy qarashlari. "Axloqiy Jaloliy" asarining pedagogik fikrlar rivojidadagi o'rni.

XVII asrdan XIX asrning birinchi yarmigacha tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar rivoji.

Buxoro amirligi, Qo'qon va Xiva xonliklarida ta'lim-tarbiya. Maktab va madrasalarda ta'lim mazmuni. Qizlar maktabi va unda ta'lim mazmuni. Munis Xorazmiyning "Savodi ta'lim" asari – husnixatga doir dastlabki qo'llanma sifatida. Muhammad Sodiq Qoshg'ariyning "Odob as-solihin" asari – yuksak ma'naviy-axloqiy sifatlarni yorituvchi manba.

XIX asrning II yarmi – XX asr boshida Turkiston o'lkasida tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar.

XIX asrning II yarmida Turkistonda maktablar tizimi. Chor Rossiyasining ta'lim siyosati. Turkistonda maktablar tizimi. V.P.Nalivkinning ta'lim rivojidadagi xizmati. Turkistonda rus maktablarining ochilishi. Yerlik aholi uchun rus-tuzem maktablarining tashkil etilishi. Turkistonda jadidchilik harakati. Yangi usul maktablarining ochilishi. Mahmudxo'ja Behbudiy, Munavvar Qori, Abdulla Avloniy, Abduqodir Shakuriylarning yangi usul maktablarini tashkil etishdagi ma'rifatparvarlik xizmatlari.

1917-1945 yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimi va pedagogik fikrlar rivoji.

Xalq maorifi sohasida maktab darsliklari va o'quv qo'llanmalari yaratish, ta'lim-tarbiya jarayonini mustabid tuzum maqsadiga muvofiq tashkil etilishi va uning salbiy oqibatlari.

1945-1990 yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimi va pedagogika fani rivoji.

Xalq maorifi sohasida maktab darsliklari va o‘quv qo‘llanmalari yaratish, ta’lim-tarbiya jarayonini mustabid tuzum maqsadiga muvofiq tashkil etilishi va uning salbiy oqibatlari.

Mustaqil O‘zbekiston Respublikasi ta’lim tizimi.

O‘zbekistonda ta’lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni ta’lim-tarbiyani tashkil etishning huquqiy asosi sifatida. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlar rivojining asosiy yo‘nalishlari.

Eng qadimgi davrlardan XIX asrning birinchi yarmida jahon pedagogika fanining rivojlanish tarixi.

Qadimgi Yunoniston, Qadimgi Rim davlatlarida maktab va tarbiya. Qadimgi Yunoniston faylasuflari tarbiya to‘g‘risida. Qadimgi Rimda pedagogik g‘oyalar rivoji. G‘arbiy Yevropada maktab va pedagogik fikrlar. Iogann Genrix Pestalotsiyning didaktika va boshlang‘ich ta’lim metodikasiga qo‘shgan xissasi. Adolf Distervergning rivojlantiruvchi ta’lim nazariyasi. Ya.A.Komenskiyning pedagogik nazariyasi.

XIX asrning II-yarmi – XX asrda jahon pedagogika faning rivoji.

XIX asrning oxiri – XX asrda G‘arbiy Yevropa, Rossiyada reformatorlik pedagogikasi va uning asosiy yo‘nalishlari. L.N.Tolstoyning pedagogik qarashlari. K.D.Ushinskiy pedagogika fani va tarbiyaning ahamiyati to‘g‘risida. Ushinskiyning didaktik qarashlari va pedagogik merosi.

Hozirgi davrda jahon mamlakatlari ta’lim tizimi va pedagogika fani rivoji.

Jahon mamlakatlari ta’lim tizimi. Iqtisodiy rivojlangan davlatlar ta’lim tizimi. Ta’lim modellari. XX asr jahon ta’lim tizimidagi global tendentsiyalar. Xalqaro loyihalar va ta’lim dasturlari.

2 - FAN. PEDAGOGIK MAHORAT

Pedagogik mahorat haqida tushuncha, uning o‘qituvchi faoliyatida tutgan o‘rni

O‘qituvchi faoliyati mazmuniga qo‘yiladigan talablar. O‘qituvchining umumiy madaniy saviyasi va qobiliyati. O‘qituvchilik faoliyatining tizimi, kasbiy mahorati haqida tushuncha. Pedagogik mahoratning tarkibiy qismlari va ularning mohiyati. O‘qituvchi faoliyatining asosiy yo‘nalishlari. Pedagogik bilimlar. Pedagogik zakovat. Pedagogik qobiliyat. Pedagogik texnika.

O‘qituvchi faoliyatida pedagogik qobiliyat

Qobiliyatning psixologik-pedagogik tavsifi. Pedagogik qobiliyatning asosiy turlari. Empatiya va perseptiv qobiliyatlar. Didaktik, tashkilotchilik, konstruktiv, kommunikativ, bilish va anglash qobiliyatlari. O‘qituvchi irodasi, sabr-toqati, maqsadga intilishi, o‘z hatti-harakatlarining to‘g‘riligiga nisbatan qat’iy ishonchi, uning o‘z-o‘zini idora qilish hamda boshqalarga ta’sir o‘tkaza olish qobiliyati, his-tuyg‘ulari va kayfiyatini boshqara olishi, o‘z zimmasiga javobgarlikni ola bilishi, ijodiy holatni tashkil eta olishi kabi sifatleri.

O‘qituvchining kommunikativ qobiliyati

Muloqot orqali ta’sir etish. Muloqotga kirishish. Aloqa o‘rnatish (kommunikatsiya) tushunchasi, uning mohiyati, pedagogik ta’sir etish usullari. O‘qituvchi tomonidan muloqotga kirishish jarayonida qo‘llaniladigan muomala uslublari. O‘qituvchining kommunikativ

ko'nikmasi: "Yuzni o'qish san'ati", o'zgaralar holatini tushuna olish, o'zini namoyon qila bilish, nutq vositasi hamda so'zsiz holatda inson ruhiyatini tushuna olish. O'qituvchi tomonidan o'quvchi bilan muloqotda bo'lish jarayonida qo'llaniladigan pedagogik ta'sir ko'rsatish usullari: ishontirish va ma'qullash. Ishontirishning og'zaki shakllari: ogohlantiruvchi so'zlar, tezlik bilan ta'sir etish, ijro etishga undovchi buyruqlar, ta'qiqlangan iboralar, hazil orqali anglatish, ma'qullar yoki ayblash.

O'qituvchi faoliyatida muloqot madaniyati va psixologiyasi.

"Muloqot" atamasining falsafiy, ijtimoiy, psixologik va pedagogik mohiyati, muloqot birligi. Pedagogik muloqot, uning o'ziga xos xususiyatlari. Pedagogik muloqotni tashkil etish madaniyati. Pedagogik muloqotni tashkil etish bosqichlari va usullari. Pedagogik muloqot modulini ishlab chiqish. O'quv-tarbiya jarayonida pedagogik muloqot jarayonini boshqarish uslublari. Muloqot jarayonida tashabbusni boshqarish.

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqot

Dars hamda darsdan tashqari jarayonda o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi muloqot, unga qo'yiladigan talablar.

O'quvchilar jamoasida ularning e'tiborlarini jalb etish va ijodiy kayfiyatlarini yaratishda o'qituvchi muloqotining ta'siri va uning ahamiyati, o'quvchi bilan bo'lgan muloqot jarayonida o'qituvchi tomonidan ishontirish va ta'sir etish usullaridan foydalanish. Muloqot jarayonini boshqarish uslublari. O'qituvchi obro'si. Avtoritar uslubdagi muloqot. Liberal uslubning o'qituvchi faoliyatida namoyon bo'lish xususiyatlari. O'qituvchining demokratik uslubdagi muloqoti – o'quvchilar fikriga tayanish, ushbu fikrlarni ma'qullash shakli.

Ilmiy pedagogik adabiyotlarda berilgan muloqot turlari (do'stona muloqot, qo'rquv asosiga qurilgan muloqot, hazil-mutoyibaga asoslangan muloqot va boshqalar) haqida.

Pedagogik nazokat va odob-axloq

Pedagogik odob va pedagogik nazokat haqidagi tushuncha. Pedagogik nazokat tamoyillari va uning vazifasi. Pedagogik nazokat me'yori: ixtisos sohasidagi burch, pedagogik adolat, ixtisosga doir vijdon izzat-nafs va pedagogik oriyat. Pedagogik nazokat-o'qituvchi axloqining ijodiy ko'rinishi. Pedagogik nazokatning zarurligi. Pedagogik nazokatning mohiyati va xususiyati. O'qituvchining dars jarayonidagi nazokati. Nazokat va taktika.

Pedagogik texnika haqida tushuncha pedagogik texnikani shakllantirish uslublari

Pedagogik texnika-o'qituvchining fe'l-atvori, yurish-turishini tashkil etuvchi usullar majmuasi. Pedagogik texnika vositasi: verbal va noverbal kommunikatsiya. Pedagogik texnikaning tarkibiy qimlari. O'qituvchining o'z ruhiy holatini boshqara olish texnikasi. Ish va tashqi texnika. Psixotexnikaning ilmiy asoslari. Diqqatning taqsimlanishi, kuzatuvchanlik, muayyan obyektini tez anglay olish, aniq va yorqin tasavvur etish, badiiy sezgirlik. O'qituvchining tashqi qiyofasi va unga qo'yiladigan talablar.

Nutq texnikasi va notiqlik madaniyati

Nutqning inson hayoti va jamiyat taraqqiyotidagi o'rni. Mutafakkirlar va pedagoglarning so'z va nutqning ijtimoiy jamiyatda tutgan o'rni va roli haqidagi qarashlari. Nutqning o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro muloqot jarayonidagi asosiy bog'lovchi vosita ekanligi. Nutq organlari, nutq apparati. Til va nutq. Og'zaki nutqning psixologik tuzilishi; maqsadi (nima uchun gapiryapman?), mazmuni (nima demoqchiman?). Nutq madaniyati

haqida tushuncha, uning unsurlari. Nutq texnikasi: nafas olish, ovozni yo'lga qo'yish, uning tozalanishi, talaffuz, nutq sur'ati. O'qituvchining nutq mahoratini takomillashtirish yo'llari.

O'qituvchining ta'lim jarayonidagi mahorati

O'qituvchining o'quvchilarni bilish (anglash) faoliyatini boshqarishdagi mahorati. Dars mazmunini o'quvchilar tomonidan o'zlashtirib olinishiga yordam beruvchi jihatlar, ularning qiziqish va faolliklarini oshirish ko'nikmasini hosil qilish. O'qituvchi faoliyatida ko'tarinki ruh, yaxshi kayfiyat, ishga bo'lgan hoxishing yetakchi o'rin tutishi va ularni hosil qilish yo'llari.

O'qituvchining tarbiyachi sifatidagi mahorati

Tarbiyachi mahoratining mohiyati. Faoliyatni tashkil etishni oldindan tashhishlash mahorati. O'quvchilarni o'rganish diagnostikasi. Jamoani o'rganishning asosiy mezonlari. Tarbiyaviy jarayonni tashkil etishda o'qituvchining o'z-o'zini tekshirishga yo'naltirilgan diagnostikasining o'rni va ahamiyati. Tarbiyachi mahoratining tizimi: ijtimoiy, estetik, ahloqiy hamda texnologik. Tarbiyachi faoliyatining asosiy ko'nikmalari.

O'qituvchining tarbiya texnologiyalari asosida faoliyat olib borishi

Hozirgi kunda barkamol shaxsni tarbiyalash muammolari. Tarbiya texnologiyalarini modellashtirish. Tarbiyaviy jarayon va tarbiya mazmunini modellashtirish. Tarbiya qonuniyatlari va tarbiya mazmuni tamoyillarini modellashtirish. Tarbiya texnologiyalarini qo'llashda pedagogik vositalardan foydalanish. Tarbiya ko'rganlikni aniqlash (diagnostika).

O'qituvchi pedagogik faoliyatida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish

Pedagogik mahoratni oshirishda zamonaviy axborot texnologiyalarining ahamiyati. Ta'lim-tarbiya jarayonida kompyuter imkoniyatlaridan foydalanish. O'qituvchining kompyuter texnologiyalari asosida o'quvchilar bilimni nazorat qilishi. O'qituvchida zamonaviy axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan foydalanish malakalarini shakllantirish yollari.

O'qituvchi pedagogik faoliyatida kasbiy refleksiyaning o'rni

Kasbiy refleksiya va pedagogik faoliyat. O'qituvchining kasbiy mahoratini rivojlantirishda pedagogik refleksiyaning ahamiyati. Pedagogik tashxislash asosida o'qituvchining kasbiy rivojlanishini ta'minlash usullari. O'qituvchi faoliyatini pedagogik tashxislash.

O'qituvchi mehnatini ilmiy asosda tashkil etish

Pedagogik mahoratni shakllantirishning asosiy tamoyillari: yaxlit holda yondashuv; faol muloqot; pedagogik harakatning xilma-xilligi; pedagogik ta'sirining ko'p qirraliligi; nazariy bilim va amaliy malakalarning o'zaro bog'liqligi. O'qituvchi mehnatini nazariy va amaliy jihatdan tashkil etish va uning o'qituvchi mahoratini shakllantirishdagi ahamiyati. Maqsadning qo'yilishi-pedagogik faoliyatni tashkil etishning tayanch unsuri: maqsadning izchilligi.

3-FAN PSIXOLOGIYA NAZARIYASI VA TARIXI

Psixologiya faniga kirish

Psixologiya tarixi fanining predmeti va metodlari. Psixologiyani rivojlanish borsqichlari. Psixologiyani rivojlanishining asosiy omillari va tamoyillari.

Psixologiya tabiiy va gumanitar fan sohasi sifatida

Antik davrning psixologik nazariyalari. O'rta asrlarda psixologiyaning umumiy tavsifi. V-XI asrlarda Yevropa psixologiyasini rivojlanishi. Yangi davrda psixologiyani rivojlanishi va uning birinchi nazariyasi. Psixologiyada ratsionalizm va sensualizm.

Inson psixikasini umumiy qonuniyatlari va tizimi

XVIII asr psixologiyasiga umumiy tavsif. Fransuz va nemis psixologiyasini rivojlanishi. Assotsiativ psixologiyani yuzaga kelishi va rivojlanishi. Assotsiativ psixologiyaning klassik nazariyasi. XIX asrning ikkinchi yarmida assotsiativ psixologiyani rivojlanishi. Eksperimental psixologiyani shakllanishi.

Psixikani rivojlanish bosqichlari

Yangi psixologik maktablarni shakllanishi va rivojlanishi. Strukturalizm. Vyusburg maktabi. Fransuz psixologiya maktabi.

Evolutsion psixologiyani asosiy shartlari

Psixologiyada metodologik inqiroz. Bixeviorizmga umumiy tavsifnoma. Neobixeviorizmni yuzaga kelishi va rivojlanishi. Geshtaltpsixologiyaga umumiy tavsif. Psixoanaliz va uning rivojlanishi. K.Yungning analitik psixologiyasi. Adlarning individual psixologiyasi.

Tabiiy va jinsiy tanlanish

Gumanistik psixologiyaga umumiy tavsif. Gumanistik psixologiyaning birinchi nazariyasi. Rodjers va Franklning psixoterapevtik va nazariy konsepsiyasi. Genetik psixologiya. Rossiyada psixologiyani rivojlanishi.

Evolutsion nazariyalar va shaxs

Shaxsni o'rganishning metodologik asoslari. Inson va insoniyat haqidagi fan. Psixologiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Psixologiya fanining tamoyillari. Psixologiyaning asosiy metodlari.

Shaxsning filogenetik va ontogenetik taraqqiyoti

Ruh va ong haqidagi antik davr va o'rta asrlardagi qarashlari. Introspektsiya metodi va o'zini o'zi kuzatish muammosi. Bixeviorizm xulq-atvor haqidagi fan. Psixikaning rivojlanish tarixi. Psixologiyaning boshqa fanlar bilan aloqasi. Psixologiyaning sohalari.

Inson ijtimoiy mavjudot sifatida

Psixika haqida tushuncha. Hayvon psixikasining rivojlanishi. Ong va uning taraqqiyoti. Ong haqida tushuncha, inson psixikasini rivojlanishining tarixiy-madaniy kontsepsiyasi. Inson psixikasining rivojlanishi. Inson psixikasining fiziologik asosi. Ongsizlik muammosi.

Kognitiv jarayonlarning shakllanishi

Faoliyatning psixologik tavsifi. Faoliyatning psixologik nazariyalari. Faoliyatning operatsional-texnik jihatlarini. Harakatlar fiziologiyasi va faollik fiziologiyasi.

Insonda aks ettirish darajalari

Shaxs haqida tushuncha. Shaxs borasida biogenetik va sotsiogenetik nazariya. Shaxs shakllanishi va rivojlanishi. Shaxs nazariyalari.

Faoliyat va ong

Diqqatning haqida tushuncha. Diqqat turlari. Diqqat xususiyatlari. Diqqatning rivojlanishi.

Faoliyatning ekteorizatsiyasi va interiorizatsiyasi

Sezgi haqida tushuncha. Sezgi turlari. Sezginging xususiyatlari va tavsifi. Sensor adaptatsiya va sezgilarning o'zaro ta'siri. Sezginging rivojlanishi.

Psixik jarayonlar shakllanishida tilning ahamiyati

Idrokning umumiy tavsifnomasi. Idrokning nerv-fiziologik asosi. Idrok xususiyatlari va turlari. Idrokning individual farqlari va uning rivojlanishi. Idrokda predmet va fon. Fazoni, vaqtni, harakatni idrok qilish

Onli timsollar tizimi

Xotira haqida tushuncha va tavsifi. Xotira turlari. Xotira jarayonlari va mexanizmlari. Xotiradagi individual farqlar va rivojlanishi.

Miya va insonning psixologik jarayonlari

Xayol haqida tushuncha va uning inson psixik faoliyatidagi roli. Xayol turlari. Xayoliy obrazlarni qayta ishlash mexanizmlari. Xayolning individual farqlar va rivojlanishi. Xayol va ijod.

Harakat inson faoliyatining birligi sifatida

Tafakkur tabiat va uning turlari. Tafakkur shakllari. Tafakkurni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv. Aqliy operatsiyalarning asosiy turlari. Murakkab mantiqiy masalalarni yechish va ijodiy tafakkur. Tafakkurning rivojlanishi.

Hatti harakat qurilmalari

Nutq haqida tushuncha. Nutqning fiziologik asoslari. Nutqni o'rganishga nazariy yondashuv. Nutqning turlari. Nutqning rivojlanishi.

Zoopsixologiya va qiyosiy psixologiyaga kirish

Irodaviy harakatlar haqida tushuncha. Iroda borasidagi psixologik nazariyalar. Irodaviy harakatlarning fiziologik motivatsion asoslari. Irodaviy harakat tuzilishi va rivojlanishi.

Hayvonlar psixik faoliyatining psixik tavsifi

Hissiyotning umumiy tavsif va uning turlari. Hissiyotning fiziologik asosi va psixologik nazariyalari.

Hayvonlar psixik faoliyatini ontogenezdada rivojlanishi.

Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi haqida tushuncha. Motivatsiya haqidagi nazariyalar. Motivatsion soha rivojlanishining asosiy qonuniyatlari.

Shaxs psixologiyasining metodologik prinsiplari

Psixologiya tarixi fanining predmeti va metodlari. Psixologiyani rivojlanish borsqichlari. Psixologiyani rivojlanishining asosiy omillari va tamoyillari.

Shaxsni o'rganishda psixologiyada prinsiplar

Antik davrning psixologik nazariyalari. O'rta asrlarda psixologiyaning umumiy tavsifi. V-XI asrlarda yevropa psixologiyasini rivojlanishi. Yangi davrda psixologiyani rivojlanishi va uning birinchi nazariyasi. Psixologiyada ratsionalizm va sensualizm.

Klassik psixoanaliz

XVIII asr psixologiyasiga umumiy tavsif. Fransuz va nemis psixologiyasini rivojlanishi. Assotsiativ psixologiyani yuzaga kelishi va rivojlanishi. Assotsiativ psixologiyaning klassik nazariyasi. XIX asrning ikkinchi yarmida assotsiativ psixologiyani rivojlanishi. Eksperimental psixologiyani shakllanishi.

Zamonaviy psixoanaliz

Yangi psixologik maktablarni shakllanishi va rivojlanishi. Strukturalizm. Vyusburg maktabi. Fransuz psixologiya maktabi.

Psixologiyada shaxsni o'rganish nazariyalari

Psixologiyada metodologik inqiroz. Bixeviorizmga umumiy tavsifnoma. Neobixeviorizmni yuzaga kelishi va rivojlanishi. Geshtaltpsixologiyaga umumiy tavsif. Psixoanaliz va uning rivojlanishi. K.Yungning analitik psixologiyasi. Adlarning individual psixologiyasi.

Kuzatish yo'li bilan o'rganish nazariyalari

Gumanistik psixologiyaga umumiy tavsif. Gumanistik psixologiyaning birinchi nazariyasi. Rodjers va Franklning psixoterapevtik va nazariy konsepsiyasi. Genetik psixologiya. Rossiyada psixologiyani rivojlanishi.

Gumanistik psixologiyada shaxs

Gumanistik psixologiyaga umumiy tavsif. Gumanistik psixologiyaning birinchi nazariyasi. Rodjers va Franklning psixoterapevtik va nazariy konsepsiyasi. Genetik psixologiya. Rossiyada psixologiyani rivojlanishi.

A.Maslou. K.Rodjers nazariyasi

Shaxsni o'rganishning metodologik asoslari. Inson va insoniyat haqidagi fan. Psixologiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Psixologiya fanining tamoyillari. Psixologiyaning asosiy metodlari.

Shaxs ekzistensial psixologiyasi

Ruh va ong haqidagi antik davr va o'rta asrlardagi qarashlari. Introspektsiya metodi va o'zini o'zi kuzatish muammosi. Bixeviorizm xulq-atvor haqidagi fan. Psixikaning rivojlanish tarixi. Psixologiyaning boshqa fanlar bilan aloqasi. Psixologiyaning sohalari.

V.Frankl nazariyasi

Psixika haqida tushuncha. Hayvon psixikasining rivojlanishi. Ong va uning taraqqiyoti. Ong haqida tushuncha, inson psixikasini rivojlanishining tarixiy-madaniy kontseptsiyasi. Inson psixikasining rivojlanishi. Inson psixikasining fiziologik asosi. Ongsizlik muammosi.

K.Levin nazariyasi

Faoliyatning psixologik tavsifi. Faoliyatning psixologik nazariyalari. Faoliyatning operatsional-texnik jihatlari. Harakatlar fiziologiyasi va faollik fiziologiyasi.

Kognitiv psixologiyaning vujudga kelishi

Shaxs haqida tushuncha. Shaxs borasida biogenetik va sotsiogenetik nazariya. Shaxs shakllanishi va rivojlanishi. Shaxs nazariyalari.

R.Kettelning shaxs qirralariga strukturali yondashuvi

Diqqatning haqida tushuncha. Diqqat turlari. Diqqat xususiyatlari. Diqqatning rivojlanishi.

Rus psixologiyasida shaxsga doir yondashuvlar

Sezgi haqida tushuncha. Sezgi turlari. Sezgining xususiyatlari va tavsifi. Sensor adaptatsiya va sezgilarning o'zaro ta'siri. Sezgining rivojlanishi.

D.Uznadze maktabi

Idrokning umumiy tavsifnomasi. Idrokning nerv-fiziologik asosi. Idrok xususiyatlari va turlari. Idrokning individual farqlari va uning rivojlanishi. Idrokda predmet va fon. Fazoni, vaqtni, harakatni idrok qilish

Shaxs psixik taraqqiyotini tabaqalashtirish sxemasi

Xotira haqida tushuncha va tavsifi. Xotira turlari. Xotira jarayonlari va mexanizmlari. Xotiradagi individual farqlar va rivojlanishi.

E.Eriksonning epigenetik konsepsiyasi

Xayol haqida tushuncha va uning inson psixik faoliyatidagi roli. Xayol turlari. Xayoliy obrazlarni qayta ishlash mexanizmlari. Xayolning individual farqlar va rivojlanishi. Xayol va ijod.

Temperament nazariyalari

Tafakkur tabiat va uning turlari. Tafakkur shakllari. Tafakkurni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv. Aqliy operatsiyalarning asosiy turlari. Murakkab mantiqiy masalalarni yechish va ijodiy tafakkur. Tafakkurning rivojlanishi.

Psixologiyada xarakter va qobiliyat muammosi

Nutq haqida tushuncha. Nutqning fiziologik asoslari. Nutqni o'rganishga nazariy yondashuv. Nutqning turlari. Nutqning rivojlanishi.

Sosiogeneza shaxs

Irodaviy harakatlar haqida tushuncha. Iroda borasidagi psixologik nazariyalar. Irodaviy harakatlarning fiziologik motivatsion asoslari. Irodaviy harakat tuzilishi va rivojlanishi.

Shaxsni o'z o'zini anglashi “Men” konsepsiyasi

Hissiyotning umumiy tavsif va uning turlari. Hissiyotning fiziologik asosi va psixologik nazariyalari.

Shaxs taraqqiyotini psixotik va nevroitik darajalari.

Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi haqida tushuncha. Motivatsiya haqidagi nazariyalar. Motivatsion soha rivojlanishining asosiy qonuniyatlari.

4-FAN. PSIXOLOGIK XIZMAT

Psixologik xizmatning texnologik asoslari

Psixologik xizmat texnologiyalari: verbal texnologiya, emotsional texnologiya, texnologik ta'sir: derektiva va ularning turli tumanligi, intepritatsiya texnologiyasi, muloqot paratexnologik usul sifatida, muloqot turlari.

Psixologik xizmat va psixokorreksiyaning asosiy texnika va metodlari

Intervyu psixologik maslahatning asosiy metodlaridan biri sifatida. Intervyuning besh qadamlik modeli. Intervyuning turli metodlarini qiyosiy tahlil qilish. Psixologik xizmat texnikasi. Shartnoma tuzish, ma'lumotlarni qayd etish, psixologik maslahatni “joyi”, xronometraj psixologik maslahat, psixologik maslahatni texnik asoslari va bosqichlari.

Psixologik maslahatdagi xatolar

Psixologik maslahatdagi xatolar: xato turlari, uning sabablari va ularni bartaraf etish usullari. Psixokorreksiya metodlari: o'yin terapiyasi, artterapiya, psixogimnastika, xulq-atvor psixokorreksiya metodlari, psixodramma.

Guruhiy psixologik maslahat.

Guruhiy psixologik maslahatning o'ziga xos jihatlari: guruhning xajmi, guruhda ishlash modeli. O'zaro ta'sir jarayonida konsultantning funksiyasi, assistentning funksiyasi, konsultant va assistentning o'zaro ta'siri.

Individual va guruhiy psixokorreksiya.

Guruhiy psixologik maslahatning samaradorligi va uning samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar: guruhiy psixoterapiya bilan qiyoslash. Psixolog-konsultantlarni tayyorlash jarayonida guruhiy psixologik maslahatni qo'llash. Individual ish ko'rsatmalari va individual psixokorreksiya bosqichlari.

Guruhiy psixokorreksiyaning o'ziga xosligi va psixokorreksion guruh bilan ishlash.

Korreksion guruh turlari. Oilaviy maslahat turi: “ota-ona-bola”. Er xotinga maslahat, “katta bolalar-keksa ota-onalar”. Oilaviy psixologik maslahatning turli ko'rinishlarida psixolog-konsultant faoliyatining algoritmi. Ota-ona va bola hamda oilaviy munosabatlar psixokorreksiya. Ota-ona va bola hamda oilaviy munosabatlarni korreksiyalash metodikasi.

Ontogenetik taraqqiyot inqirozlari psixokorreksiya va psixoprofilaktikasi

Maktabgacha tarbiya yoshidagi psixologik korreksiyaning asosiy vazifalari va ularni amalga oshirish shakllari. Kichik maktab yoshidagi psixologik korreksiyaning asosiy vazifalari va ularni amalga oshirish shakllari. Aktsentuatsiyalashgan o'smirlar psixokorreksiya. Ilk

o'spirinlik davrida psixoprofilaktika va psixokorreksiya bosqichlari. Yetuklik davridagi psixokorreksiyaning o'ziga xos tomonlari.

Boshlang'ich sinflarda korreksion ishning o'ziga xosligi.

Boshlang'ich sinfda psixologik xizmat: asosiy funksiyalar, faoliyat vazifalari va yo'nalishlari. Maktabga psixologik tayyorlik. Maktabga psixologik tayyorlikning komponentlari. Maktabgacha tarbiya yoshidan va kichik maktab yoshiga o'tishda bola psixik taraqqiyotining tipologiyasi. Kichik maktab yoshidagi psixologik korreksiyaning o'ziga xos xususiyati. Bolani maktabga moslashishini o'ziga xos xususiyati. Maktabga psixologik moslashish shart-sharoitlari.

Maktabga psixologik tayyorgarlik muammosi va maktabga motivatsion tayyorgarlikni korreksiyalash.

Maktabda o'zlashtirmaslikning psixologik omillari, kichik maktab yoshidagi o'zlashtirmaslikni bartaraf etish yo'llari. Maktabga psixologik tayyorgarlikni diagnostika qilish. Kichik maktab yoshidagi bolalarning psixik taraqqiyotini diagnostika qilish.

Yuqori sinf o'smirlarini korreksiyalashning o'ziga xosligi

O'smirlik davridagi psixologik inqiroz. Ta'lim motivatsiyasining pasayishi. O'smirlik davridagi qarama-qarshiliklar. Korreksion faoliyatning dolzarb muammolari.

Bilish jarayonlari korreksiyasi va taraqqiyoti

Bilish jarayonlari klassifikatsiyasi. Bilish jarayonlarini korreksiyalash va rivojlantirish tamoyillari. Kichik maktab yoshidagi diqqatni rivojlantirish. Diqqat konsentratsiyasini rivojlantirish. Diqqat xajmi va qisqa vaqtli xotirani rivojlantirish. Diqqatni taqsimlashni o'rganish. Xotirani rivojlanishi. Mantiqiy xotirani rivojlantirish metodikasi. Tafakkur rivojlanishi. Xayolni rivojlanishi. Nutqni rivojlanishi.

Emotsional sohani korreksiyalash va rivojlantirish

Shaxs emotsional sohasi va uning rivojlanishi. Shaxs emotsional sohasini rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.

Kichik maktab yoshida emotsional sohani rivojlantirish

Kichik maktab yoshida emotsional sohani buzilishi. Kichik maktab yoshida emotsional sohani rivojlantirish va korreksiyalash.

Shaxslararo munosabatlarni korreksiyalash

Shaxslararo munosabatlar va uning kichik maktab yoshida va o'smirlik davrida rivojlanishi. Kichik maktab yoshida shaxslararo munosabatlarni korreksiyalash. O'smir va yuqori sinf o'quvchilari bilan korreksion-rivojlantiruvchi ishlar.

2024-2025 o'quv yili uchun tashkil etilgan yakuniy davlat attestatsiyasining test sinovlarida bitiruvchi talabalarining majburiy fanlari bo'yicha bilimni baholash quyidagi baholash mezonlari orqali aniqlanadi.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018 yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'iga asosan

2-§. Talabalar bilimini baholash mezonlari

15. Talabalarining bilimi quyidagi mezonlar asosida:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — **5 (a'lo) baho**;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — **4 (yaxshi) baho**;

talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — **3 (qoniqarli) baho**;

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — **2 (qoniqarsiz) baho** bilan baholanadi.

BAHOLASH TARTIBI

Yakuniy davlat attestatsiya sinovida bitiruvchi talabalar uchun majburiy fanlardan 25 tadan test savollari taqdim etilib, har bir to'g'ri javob uchun 4 balldan jami 100 ballikda jamlanib hisoblanadi. Bitiruvchi talabalar sinovda olgan bahosi Nizomning 1-jadvaliga muvofiq quyidagicha aniqlanadi:

100 balldan-90 ballgacha-5 (a'lo);

89 balldan-70 ballgacha-4 (yaxshi);

69 balldan-60 ballgacha-3 (qoniqarli);

59 ball va undan kam-2 (qoniqarsiz).

Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizomga

ILOVA

1-jadval

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish

JADVALI

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61

4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

ASOSIY ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Ходжаев Б.Х., Умумий педагогика назарияси ва амалиёти // Дарслик. – Т.: “Сано-стандарт”, 2017. – 416 б.
2. Атаева Н. ва бошқалар. Умумий Педагогика. // Дарслик – Т.: Фан ва технология нашириёти, 2013. – 862 б.
3. Хо‘jamberdiyev M.S. Umumiy pedagogika. // Darslik.– Т.: “Fan ziyosi” 2024. – 422 б.
4. Мавлонова Р. ва бошқалар. Умумий педагогика // Дарслик. –Т.: 2016. – 538 б.
5. Мамажонова Z.M. Pedagogik mahorat. // Darslik. – Т.: “IDEAL PRESS” nashriyoti, 2022. – 328 б.
6. Komilova F.M. Ta'lim tizimini boshqarish. // O'quv qo'llanma. –Т.: “Ishonchli hamkor” 2021. – 140 б.
7. Янкина Р.С. Общая педагогика (педагогическое мастерство) // Учебное пособие. – Андижон: “Хаёт нашри -2020”. 2024 – 124 стр
8. Холиқов А. Pedagogik mahorat // Darslik. – Т.: “Iqtisod-moliya”, 2011. – 420 б.
9. Hoshimov K., Nishonova S. Pedagogika tarixi. Darslik. - Т.: “A.Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi 2001.
10. Xoshimov K., S.Ochil. O‘zbek pedagogikasi antologiyasi. O‘quv qo‘ll. jild. - Т.: O‘qituvchi, 2010.
11. Ахмедова М.Т. Педагогик конфликтология. -Т.: Адабиёт учкунлари, 2017. – 320 б.
12. Azizxodjaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. –Т.: O‘zbekiston yozuvchilar uyushmasi, 2006.-159 б.
13. Ziyomuxammedov B. Pedagogik mahorat asoslari. -Т.: ТИВ-КИТОВ, 2009.-183 б.
14. Боубекова Г.Д., Холикова Г.Т., Магзумова Г. Педагогическое мастерство. Учебное пособие. Т.: 2002 – 63 с.
15. Слостенин В. и другие. Педагогика. // Учебное пособие. – М.: Издательский центр “Академия”. 2013. – 576 стр.
16. Подласый И.П. Педагогика // Учебник. – М.: Высшее образование, 2007. – 540 с.
17. Karimova V. M. “Psixologiya” T.SHarq 2002y.
18. G‘oziev E. G‘. “Umumiy psixologiya” 1-2 tom. Toshkent-2002y.
19. Ivanov P.I., Zufarova M. “Umumiy psixologiya” Т.: O‘zbekiston faylasuflar milliy jamiyati, 2008 yil
20. Xaydarov F.I., Xalilova N.I. “Umumiy psixologiya” Т.: Fan va texnologiyalar 2010 yil
21. Karimova V.M. Oila psixologiyasi. Darslik-T:Fan va texnologiya. 2008.1526.
22. SHoumarov G.B. tahriri ostida. Oila psixologiyasi.T.: Sharq, 2009. - 272 b.
23. Fayzieva M., Jabborov A. Oilaviy munosabatlar psixologiyasi. - T.SHark 2007.
24. Developmental Psychology: Childhood and Adolescence, Fourth Canadian Edition by David R. Shaffer, Katherine Kipp, Eileen Wood, and Teena Willough by Nelson Education

Ltd., 1120 Birchmount Road, Toronto, Ontario, M1K 5G4. Kraig G. Bokum D. Psychology Developmental. 2000

25. G'oziyev E. Ontogenez psixologiyasi. T. 2010.

26. Psixologiya razvitiya lichnosti (sredniy vozrast, starenie, smert'). Polny kurs. Pod red. A.A.Reana.

27. Krayg G. Bokum D. Psixologiya razvitiya. S.Pb.“Piter”.2010

28. Obshiy psixologicheskiy praktikum: Uchebnik dlya vuzov. Standart tret'ego pokoleniya/ Pod ped S.A.Kanustina SPb: Piter, 2017.480s.

29. Arutyunyan, A. A. Zavisimost' vzniknoveniya chuvstva odinochestva u rojilix lyudey ot mesta prozivaniya / A. A. Arutyunyan // Molodoy uchenyy. – 2015. – № 19.1. – S. 5–8.

30. Vovchenko R.A., Ragrin L.A., Gayvoronskiy G.V. Pamyat' i shablony povedeniya v kognitivnoy psixologii // Novaya nauka: Sovremennoe sostoyanie i puti razvitiya. - 2016. - № 3. - S. 70 - 71.

31. Gippereyter Yu Vvedenie v obshuyu psixologiyu AST 2015 g

32. Dushmanedova SH.A., Tillashayxova X.A., Baykunosova G.Yu., Ziyavitdinova G.Z., “Yosh davrlari va pedagogik psixologiya” - Darslik Toshkent. Nizomiy nomidagi TDPU, 2020Y.

33. Kotova, I. B. Obshaya psixologiya : ucheb. posobie / I. B. Kotova, O. S. Kanarkevich. – M. : Dashkov i K, Akadentsentr, 2017. – 480 s.

34. Rubinshteyn S Osnovy obshchey psixologii Mastera psixologii 2015

35. Nazirova J.B., Raximova I.G., Kamalova Z.X., Xolmuratova D.A., “Obshaya psixologiya” - Uchebnoe posobie T. TGPU. 2020g

36. Mers D.G. Social psychology. 11 edition. - McGraw-Hill Education, 2012 Andreeva T. V. Semeynaya psixologiya: Ucheb. posobie. - SPb.: Rech', 2004. - 244 s..

37. Andreeva G.M. Sotsial'naya psixologiya M., 2003

38. Goziyev 3 .F . Ijtimoiy psixologiya.-Toshkent., 2010.

39. Karimova V.M. Sotsial psixologiya. - Toshkent, 2012.